

ประเด็นการตั้งชื่อถนน “สุทธิสารวินิจฉัย” หรือ “อินทามระ”

นับว่า... เป็นคดีที่น่าสนใจคดีหนึ่งของกรุงเทพมหานคร กรณีศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคมที่ผ่านมา ให้กรุงเทพมหานคร, ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร, ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตพญาไท และผู้อำนวยการเขตดินแดง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 – ที่ 5) พิจารณาดำเนินการในเรื่องการกำหนดและเปลี่ยนแปลงชื่อถนนและซอยบริเวณถนนสุทธิสารวินิจฉัย และซอยอินทามระทั้ง 59 ซอย ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและหลักเกณฑ์ของกฎหมาย

หลายท่านคงอยากทราบที่มาที่ไปว่า... เพราะเหตุใด ? ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าต้องพิจารณากำหนดชื่อถนนและซอยที่พิพาทเสียใหม่ !

ก่อนอื่น... ผู้เขียนต้องขอเท้าความย้อนไปถึงปี 2503 ซึ่งกรมตำรวจในขณะนั้นได้มีมติให้ตั้งชื่อถนนตัดใหม่ ซึ่งที่ดินตอนหน้าเป็นของนายมารุต บุณนาท ที่ได้ยกให้เป็นทางสาธารณะและเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่บิดาจึงให้ใช้ชื่อ**พระสุทธิสารวินิจฉัย** เป็นชื่อถนน ส่วนที่ดินข้างในเป็นของกรมตำรวจจึงมีมติให้ใช้นามสกุลของหัวหน้ากองคลัง กรมตำรวจ คือ พลตำรวจโท โตะ **อินทามระ** เป็นชื่อถนน เนื่องจากเป็นผู้บุกเบิกพัฒนาที่ดินบริเวณสุทธิสารและสะพานควายให้เป็นที่อยู่อาศัยของข้าราชการตำรวจในย่านสุทธิสารและสะพานควาย

สรุปได้ว่า ถนนสายดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 ตอน ที่ดินตอนหน้าให้ตั้งชื่อว่า “ถนนสุทธิสารวินิจฉัย” มีระยะเริ่มตั้งแต่แยกถนนพหลโยธินไปทางตะวันออกถึงสะพานควายตอนต้นของถนนอินทามระเข้าไป 500 เมตร ส่วนที่ดินตอนหลังให้ตั้งชื่อว่า “ถนนอินทามระ” เริ่มตั้งแต่ถนนพหลโยธินไปทางทิศตะวันออกตอนสะพานควายต่อจากถนนสุทธิสารวินิจฉัยไปถึงบริเวณที่จัดสรรกรมตำรวจ

ต่อมากรุงเทพมหานครได้ดำเนินโครงการปรับปรุงเลขหมายประจำบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยยกเลิกระบบหมู่ และเปลี่ยนเป็นระบบถนน ตรอก ซอย ตามมาตรฐานสากลให้เหมือนกันทั้ง 50 สำนักงานเขต สำหรับถนนสุทธิสารวินิจฉัยและถนนอินทามระนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าได้ตรวจสอบประวัติของถนนทั้งสองสายแล้วพบว่า เมื่อปี พ.ศ. 2503 อ.ก.พ. กรมตำรวจได้มีมติให้ตั้งชื่อถนนในที่ดินจัดสรรหลังสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อว่า ตอนหน้าเป็นของนายมารุต บุณนาท ให้ใช้ชื่อบิดาของนายมารุต (พระสุทธิสารวินิจฉัย) เป็นชื่อถนน ส่วนที่ดินข้างในยังเป็นที่ของกรมตำรวจให้ใช้นามสกุลของหัวหน้ากองคลัง กรมตำรวจ (พลตำรวจโท โตะ อินทามระ) เป็นชื่อถนน จึงเห็นควรให้ใช้ชื่อถนนสุทธิสารวินิจฉัยตั้งแต่ถนนพหลโยธินเข้าไป 500 เมตร และตอนต่อไปใช้ชื่อถนนอินทามระ

แต่เมื่อตรวจสอบสภาพความเป็นจริงของถนนสายดังกล่าวกลับพบว่า มีเพียงป้ายชื่อถนนสุทธิสารวินิจฉัย ไม่มีป้ายชื่อถนนอินทามระ โดยถนนสายนี้ตัดผ่านพื้นที่ 4 เขต คือ เขตพญาไท เขตดินแดง เขตห้วยขวาง และเขตวังทองหลาง มีซอยชื่ออินทามระ 1 ถึงซอยอินทามระ 59 กรุงเทพมหานครโดยคณะกรรมการกลางตั้งชื่อถนนฯ เห็นว่าประชาชนรู้จักแต่ชื่อถนนสุทธิสารวินิจฉัยมาเป็นเวลายาวนานแล้วจึงมีมติในวันที่ 6 มิถุนายน 2548 ให้ชื่อถนนที่พิพาททั้งสายเป็นชื่อถนนสุทธิสารวินิจฉัย และให้เปลี่ยนชื่อซอยอินทามระให้เป็นซอยสุทธิสารวินิจฉัยโดยวงเล็บอินทามระไว้ข้างใต้ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกหลานของตระกูลอินทามระได้โต้แย้งการเปลี่ยนชื่อซอยและนำเรื่องมาฟ้องต่อศาลปกครองกลาง คณะกรรมการกลางตั้งชื่อถนนฯ จึงมีมติให้คงชื่อซอยอินทามระไว้เช่นเดิมและศาลปกครองกลางได้จำหน่ายคดีนี้ไป

ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการเขตให้ติดตั้งป้ายชื่อถนนให้ถูกต้องตามมติกรมตำรวจปี 2503 เนื่องจากพบว่ามีแต่เพียงชื่อถนนสุทธิสารวินิจัยโดยไม่มีชื่อถนนอินทามระดังกล่าว แต่ก็ไม่ได้มีการดำเนินการตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ ผู้ฟ้องคดีจึงนำเรื่องมาฟ้องต่อศาลปกครองกลางอีกครั้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าละเลยต่อหน้าที่ ไม่ติดตั้งป้ายชื่อถนนให้ถูกต้องตามทะเบียนประวัติถนน พ.ศ. 2503 ซึ่งกรมตำรวจได้เคยมีมติให้ตั้งชื่อถนนสายดังกล่าวโดยมีชื่อนามสกุลของทั้งสองตระกูลคือสุทธิสารวินิจัยและอินทามระ

คดีนี้ต่อสู้กันจนถึงชั้นศาลปกครองสูงสุด ซึ่งท้ายที่สุดแล้วศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีเป็นฝ่ายชนะคดีด้วยเหตุผลว่า กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาถนนซึ่งเป็นทางบก รวมทั้งการตั้งชื่อถนน ตามมาตรา 89 วรรคหนึ่ง (2) และ (6) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 กำหนดให้ปลัดกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3) เป็นนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ การตั้งชื่อถนนหรือซอยต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 15 ซึ่งกำหนดว่า ในการกำหนดบ้านเลขที่ ในเขตสำนักทะเบียนท้องถิ่น ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งดำเนินการดังนี้ (1) ตั้งชื่อถนน ตรอก ซอย ในเขตเทศบาลทุกแห่งจนครบ ในกรณีที่ตรอกหรือซอยเดียวกันมีชื่อเดิมหลายชื่อไม่เหมือนกัน ให้เลือกใช้ชื่อตรอกหรือซอยนั้นแต่ชื่อเดียว โดยใช้ชื่อที่ประชาชนนิยม หรือในกรณีที่ไม่มีตรอกหรือซอย 2 สาย มาบรรจบกันให้เลือกใช้ชื่อตรอกหรือซอยนั้นแต่ชื่อเดียวโดยถือหลักใช้ชื่อของตรอกหรือซอยที่มีระยะยาวกว่าหรือชื่อที่ประชาชนนิยม...

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ให้เหตุผลในการมีมติเกี่ยวกับการกำหนดชื่อถนนและชื่อซอยที่พิพาทให้เป็นสุทธิสารวินิจัยว่า เนื่องจากประชาชนในพื้นที่รู้จักชื่อถนนสุทธิสารวินิจัยมาเป็นเวลานานแล้ว หากเปลี่ยนชื่อ จะสร้างปัญหาให้แก่ประชาชน แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าอ้างเหตุผลเช่นนั้น ได้มีการรวบรวมข้อมูล สอบถามความคิดเห็นของประชาชนจนเป็นที่แจ้งชัดเช่นนั้นแล้วหรือไม่ อย่างไร หรือเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้า อีกทั้งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามทะเบียนประวัติถนน พ.ศ. 2503 และข้อเท็จจริงที่ว่า แม้ชื่อถนนจะเป็นถนนสุทธิสารวินิจัย แต่ซอยของถนนจำนวนถึง 59 ซอยใช้ชื่อซอยอินทามระ ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าได้ดำเนินการตรวจสอบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวเสียก่อนว่าประสงค์จะเปลี่ยนชื่อเป็นซอยสุทธิสารวินิจัยหรือไม่ หรือมีชื่อเรียกใดเป็นชื่อเรียกที่ประชาชนในพื้นที่นิยมตามแนวทางการพิจารณาดำเนินการตามข้อ 15 (1) ของระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535

กรณีจึงเพียงพอที่จะถือว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้ายังไม่ได้ดำเนินการพิจารณาให้ครบถ้วนตามหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ อันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ พิกษาษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าพิจารณาดำเนินการในเรื่องการกำหนดและเปลี่ยนแปลงชื่อถนนและซอยบริเวณถนนสุทธิสารวินิจัย และซอยอินทามระทั้ง 59 ซอยให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและหลักเกณฑ์ของกฎหมายต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 430/2560)

คดีนี้... ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยโดยยึดหลักการที่ว่า “เมื่อหน่วยงานของรัฐได้กำหนดหลักเกณฑ์ใดไว้ ในการปฏิบัติจำต้องยึดถือและเคารพต่อหลักเกณฑ์นั้นๆ ไม่อาจดำเนินการตามความคิดเห็นของตนเพียงลำพังได้”

คงต้องติดตามกันต่อไปว่า... ในที่สุดกรุงเทพมหานครจะพิจารณาดังชื่อถนน “อินทามระ” หรือไม่
